Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 155 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 12-го ЛИПНЯ 1979• ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 12 1979 No. 155 VOL. LXXXVI.

ВІДБУЛАСЯ НАРАДА ЄПИСКОПАТУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Бавнд Брук, Н. Дж. — У днях 29-го і 30-го червня та 1-го липня ц. р. тут у Свято-андріївському Осередку Української Православної Церкви в ЗСА відбулася чергова нарада Єпископату Української Православної Церкви і представників керівних органів трьох її митрополій, — інформують із Секретаріяту цієї наради.

В нараді взяли участь: Митрополит Андрей, Архиєпископ Борис, Єпископ Василій, Архипресвітер д-р Семен Савчук, митрофорний протоієрей Дмитро Лучак, прот. д-р Григорій Удод, прот. Тимофій Міненко, прот. Олег Кравченко, суддя Іван Соломон та Павло Яворський від Української Греко-Православної Церкви в Канаді, а від Української Автокефальної Православної Церкви в Европі й Австралії Архиєпископ Орест і протопресвітер Анатолій Дублянський. Від Української Православної Церкви в З'єднаних Стейтах Америки в нарадах взяли участь: Митрополит Мстислав, Архиєпископ Марко, Архиєпископ Константин, протопресв. Артем Селепина, протопресв. Федір Білецький, протопресв. Степан Біляк, прот. Франко Істочин, проф. Іван Коровицький, проф. Василь Завітневич, д-р Юрій Криволап і д-р Степан Савчук.

Нарадами керував Блаженніший Митрополит Мстислав. Згідно з програмою наради, розглянуто цілий ряд важливих питань з внутрішнього життя Української Православної Церкви та її відношення до міжцерковних зовнішніх подій. Найважливішою з них була справа приготувань до 1,000-ліття хрещення України-Русі. Вислухано також інформації із життя і діяльности Української Православної Церкви у різних країнах світу, видано Соборне Послання Єпископату Української Православної Церкви до українського народу, узгіднено засади видання богослужбових книг та стверджено важливість найтіснішої співпраці митрополій в галузі освіти і виховання нових кадрів духовенства.

Із питань про відношення Української Православної Церкви до подій у зовнішньому світі продискутовано твердження Папи Івана Павла II, в його листі з 24-го березня до Блаженнішого Кардинала Йосифа Сліпого, про, мовляв, „запровадження християнства в Україні римськими місіонерами", — сказано в повідомленні Секретаріяту наради.

Учасники наради ствердили конечність дальшої посиленої і всебічної допомоги українським політичним в'язням совєтських тюрем і таборів за їхню відважну оборону християнських, людських і національних прав українського народу. Але, водночас, учасники наради змушені були звернути увагу на виступи і заяви недавноприбулого дисидента Валентина Мороза, в яких він порушує устрій й ідеологію існуючих українських Церков. Деякі з його заяв і свідчень явно зневажають Українську Православну Церкву, — говориться в інформації Секретаріяту наради, — вірні якої спричинилися у великій мірі до визволення В. Мороза з неволі. Таке трактування В. Морозом церковних проблем учасники нарад вважають за „далекойдучу нерозважність, яка може викликати неспокій і заколот, як в Україні, так і у суцільній як досі українській громаді поза її межами".

Наради Ієрархії й представників церковних управлінь трьох митрополій УП-Церкви тривали повних три дні і закінчилися в неділю, 1-го липня, о 9-ій годині вечора. Декому пощастило бути присутнім при кінці цієї незабутньої в житті УПЦеркви події саме тоді, коли керуючий нарадами Вл. Митрополит Мстислав робив підсумок виконаної праці та зворушливо дякував учасникам наради за труд, ділову атмосферу й однодушність у думках і постановах. Своє кінцеве слово до учасників наради Владика закінчив так: — „З нагоди нашої зустрічі й нарад, неділю 1-го липня було визначено як День Українського Православ'я. Я ж, — сказав Владика, — вважаю, що всі дні нашої спільної праці були днями торжества Українського Православ'я. Щасти ж нам, Боже, бути і далі усердними трударями у винограднику Св. Української Православної Церкви!" — згадує в додатковому повідомленні про ці наради Українська Православна Інформація.

СЕКРЕТАРІ С. ВЕНС І Г. БРОВН ОБОРОНЯЮТЬ ДОГОВІР САЛТ II

Вашінгтон. — Державний секретар ЗСА Сайрус Венс і секретар оборони Гарольд Бровн, зізнаючи перед Сенатською комісією закордонних зв'язків у понеділок, 9-го липня, заявили, що підписаний минулого місяця президентом Джіммі Картером і Леонідом Брежнєвим договір щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II) не послабить безпеки Америки, але причиниться до „конечної модернізації стратегічної зброї ЗСА". Обидва секретарі також підтвердили, що ЗСА є в стані „задовільно перевірювати" додержання договору Совєтським Союзом.

Зізнання секретарів Венса і Бровна започаткували переслухання Комісією закордонних зв'язків, які триватимуть понад чотири тижні. Політичні спостерігачі вважають, що дебати в Сенаті ЗСА над договором САЛТ II затягнуться до жовтня, а то й листопада цього року, заки дійде до голосування цілим Сенатом над його ратифікацією. Деякі сенатори вже раніше висловили застереження до деяких точок договору і плянують зголосити ряд додатків, поправок і узгіднень, не зважаючи на осторогу речників уряду президента Джіммі Картера, що будь-які додатки слід повновно узгіднювати з СССР. Цю пересторогу знову повторив секретар Венс під час зізнань минулого понеділка, закликаючи сенаторів „застановитись над наслідками будь-яких змін" в договорі, бо це може привести до його цілковитого відкинення.

Проти такого поставлення справи гостро зареагували деякі ліберальні і консервативні сенатори, зокрема сенатор Говард Бейкер, речник Республіканської меншости та один із шістьох республіканців у 15-ти членній Комісії міжнародних зв'язків. Сен. Бейкер, який вже раніше заявив, що він не піддержуватиме ратифікації договору в його теперішній формі, висловив сумнів щодо твердження Венса і Бровна, заявляючи, що в 1985 році потужність совєтських ракет буде чотири рази більше від американських. Секретар Бровн не заперечив цього, стверджуючи, однак, що такий стан можливий без договору та що цю потужність зневтралізують вивінувані далекосяжними і багатострільними ракетами американські бомбовики і підводні човни.

Застереження до договору висловили ще демократичні сенатори Джон Ґленн і Джордж МекҐоверн, причому цей останній остеріг Венса і Бровна, що він та інші демократичні сенатори, які вважають, що САЛТ II не припинить перегонів в ділянці зброєння, не почуваються зобов'язані голосувати за ратифікацією договору САЛТ II тільки тому, що вони є членами тієї самої партії до якої належить президент Картер.

АЯТОЛЛА ХОМЕЙНІ ПРОГОЛОСИВ ШИРОКУ АМНЕСТІЮ В ІРАНІ

Теґран. — Аятолла Хомейні, у промові до іранського народу в понеділок, 9-го липня, проголосив амнестію для „всіх осіб, які доконали злочини за часів колишнього режиму", за винятком тих, які були причетні до вбивств і тортур.

Амнестія, яка мала ввійти в життя у вівторок, 10-го липня, відноситься до біля 3,000 політичних в'язнів, які перебувають у тюрмах Теґрану та інших міст цієї країни.

У своїй промові Хомейні закликав іранців дати повну підтримку урядові прем'єр-міністра Мехді Базаргана, якого він похвалив за „службу народові". Як відомо, Базарган вже від кількох місяців вимагав від Хомейні проголошення амнестії, зокрема з уваги на протести західніх лідерів проти розстрілів понад 200 осіб здогадно причетних до різних злочинів за часів режиму шаха Мохаммеда Різи Пагпеві. Політичні спостерігачі уважають, що рішальним фактором у проголошенні амнестії є поганий стан справ в Ірані, тобто майже цілковитий економічний застій, конфлікти поміж ісламськими провідниками, зростаюча активність правих і лівих терористів, постійні заворушення серед національних меншин, саботажі тощо, а останньо ще й конфлікт поміж командувачами військ.

Кілька годин після проголошення амнестії Міністерство оборони Ірану звільнило командувача військової поліції, ген. Саіфа Аміра Раґіма, який раніше заявив представникам преси, що в іранському війську є широко закросна „конспірація, метою якої є здискредитувати Ісламську республіку". Він сказав, що не уступить зі свого становища доки сам Хомейні не дасть йому наказ уступити. Ген. Раґім є командувачем біля 7,000 вояків у північній частині Теґрану, а 70 членів т. зв. Ісламської революційної Ґвардії заявили йому льояльність. Розходження поміж ген. Раґімом та Міністерством оборони є віддзеркаленням серйозного конфлікту поміж військовиками та ісламськими провідниками, які уважають, що військо загрожує „ісламській революції". Тому Хомейні створив і вдержує Ісламську революційну Ґвардію, яка має майже необмежену владу.

Ген. Раґім твердить, що від часу перевороту в Ірані минулого лютого число вояків в армії зменшилось з пів мільйона до 300,000, та що новий уряд усунув всіх старших командувачів. Він уважає, що уряд повинен зліквідувати всі інші військові формації, які потворились від часу перевороту, та передати всі повновласті для вдержання правопорядку поліції. „Якщо вони (формації) не зложать зброї добровільно, то ми її заберемо насильно", — заявив ген. Раґім.

„ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ" ПРО ТРАГЕДІЮ УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — У новому випуску „Інформаційного Бюлетеня" Української Гельсінкської групи ширше розповідається про життя і смерть Михайла Мельника, якого цькування органів КҐБ привело до самогубства. Передаємо повний текст цієї розповіді.

„Михайло Мельник — історик, поет. Весь його літературний доробок 6 березня 1979 року вилучений оперативним загоном КДБ в його оселі, село Погреби, Київської области. Не пощастило зберегти невеличку збірку його поезій на 27 аркушах під назвою „Календар пам'ятних дат" — рукопис виконаний небіжчиком і подарований на згадку, був вилучений 23 березня у Григорія Міняйла, якого було затримано на вулиці Филеєва і завезено до міліції на обшук (подаємо про цей випадок з розповіді Г. М.).

Отже творчість М. Мельника лишилась невідомою для читача і критики. Його публіцистика — статті в яких він писав про все, що його боліло, відгукуючись на суспільно-громадські і політично-актуальні події Української РСР — десь осіли в архівах редакцій, газет, журналів тощо.

У біографії Мельника, як в краплі води відбилась знедоланість його батьківщини в період „соціяльних звершень". Довго і вперто відстоював він своє місце на землі батьків своїх. Обкрадене життя повне злигоднів і протесту обірвалося трагічно. Подія ця сталася після нічного трусу органами КДБ і в наслідок цієї беззаконної акції вилучення його літературно-історичного доробку, що не мав ніякого відношення до „справи ч. 2".

Михайло Мельник висловив свій протест, покінчивши життя самогубством. Не стерпіла душа зрілого громадянина — відгукнувся дорогою ціною життя свого неповторного... Як докір німий паде воно на жорстоких і не розумних ганьбою тяжкою! Хто він, які за ним провини?

Народився в селі Ординці на Вінничині в 1930 році в зламний період жорстокої перебудови сільського господарства з індивідуального на колективне. Штучний голод, гірший за чуму і холеру косив хліборобське населення найплодючіших районів України.

Родина Мельників зазнала того, що і всі її краяни. Немовлята рано старілись, набиваючи роздуті животи трав'яним хлібом, не всі розуміли, але всього скоштували. Мати Михайлова передчасно померла — доконало її горе (старший брат нещасливо закінчив життя).

Сирота Михайло рано зіп'явся на власні ноги, довелося працювати і вчитися. Скінчив десятирічку. Бажання продовжувати освіту, прагнення світла науки з запізненням привело його в Київ, в університет ім. Шевченка.

1962-1967 роки, коли він був студентом — згадував Мельник — чи не найсвітліші роки в суцільно тяжкому, задавленому злигоднями житті. Це вік зрілости і критичного мислення. Але вже і в ті роки мав прикрощі від „пильного" ока тих, кому доручається негласна проба на „ідеологічність".

Після закінчення універ-

(Закінчення на стор. 3)

Зростає сила Комуністичної партії Мехіко

Мехіко Ситі, Мехіко. — Після останніх виборів до парляменту, що відбулися 1-го липня ц. р. в Мехіко, Мехіканська комуністична партія виринула як наступна щодо величини політична партія по Партії Національної Акції, яка є меншостевою партією і стоїть в опозиції до правлячої Інституційної Революційної Партії (ПРІ).

Комуністи взяли участь в мехіканських виборах перший раз від 1946 р. Хоч остаточного висліду виборів ще не проголошено, але на основі дотеперішніх звідомлень є очевидним, що урядова партія — ПРІ — здобула переважаючу більшість, що не було несподіванкою, бо вона є домінуючою силою в мехіканській політиці за останніх 50 років.

Цього року, в наслідок програми політичної реформи президента Льопеза Портілья, допущено до виборів три нові партії: Мехіканську комуністичну партію, Соціялістичну робітничу партію та Мехіканську демократичну партію.

Згідно з новим законом про політичну реформу, кожна політична група, що існує принаймні чотири роки, може тимчасово зареєструватися у федеральній виборчій комісії, і якщо при виборах ця партія одержить 1,5% або більше всіх голосів, вона автоматично буде зареєстрована як політична партія на майбутнє.

У бідних кварталах Мехіко Ситі, де Комуністична партія зібрала багато голосів, виборці нарікали на „грубу пропаґанду" правлячої партії і твердили, що комуністи обіцяли їм кращі праці, справедливість і свободу".

Помимо того, що Мехіканська комуністична партія здобула досить поважну кількість голосів, вона ледве чи буде відігравати важливішу політичну ролю. Провідник цієї партії Арнольдо Мартінез Вердуго заявив, що три існуючі ліві партії мабуть мусять створити бльок під час президентських виборів в 1982 році і висунути спільного кандидата. Коли б це сталося і такий кандидат виграв би вибори, то мехіканська політика могла б повернути дуже на ліво, бо в Мехіко президент держави має далеко більше політичної сили, як президенти в багатьох інших державах. Всі три ліві партії твердять, що в останніх парляментарних виборах тільки 45% всіх уповноважених виборців голосували, додаючи що у виборах 1982 році кількість їхніх виборців збільшиться і тим зменшиться число виборців правлячої партії.

ЗСА знову вислали п'ять кораблів на Індійський океан

Вашінгтон. — Згідно з ранішим рішенням уряду ЗСА, Департамент морської фльоти знову вислав п'ять кораблів на Індійський океан, місяць після того, як літаконосець „Мідвей" та шість інших американських кораблів повернулись з Індійського на Тихий океан.

Як відомо, рішення уряду ЗСА було умотивоване конфліктами поміж країнами Арабського півострова та зростаючою мілітарною присутністю Совєтського Союзу.

Згідно з повідомленням Департаменту морської фльоти ЗСА, п'ять кораблів Сьомої фльоти, яка перебуває постійно на Тихому океані, переплили через Маляксьску протоку місяць після того, як сім американських кораблів відплили з Індійського океану.

Як відомо, уряд ЗСА вже від деякого часу носиться з думкою створити окрему фльоту на Індійському океані з уваги на майже постійні конфлікти на Близькому Сході та на Арабському півострові, де містяться найбільші у світі поклади нафти. Однак, створення окремої фльоти зумовлене побудовою нових кораблів, а кожночасна висилка кораблів Сьомої фльоти послаблює морську потужність ЗСА на Тихому океані. У цій справі президент Картер ще не зробив рішення.

РОМАН КОНОТОПСЬКИЙ ПЕРЕВИБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ОКРУГИ УНС В БОФФАЛО

Боффало, Н. Й. — У неділю, 24-го червня, в Українському Американському Горожанському Центрі в Боффало відбулися річні збори Окружного Комітету УНС, на яких Роман Конотопський був перевибраний на голову Округи на біжучий рік.

Роман Конотопський

Збори відкрив голова Округи Р. Конотопський, який привітав відділових представників та Марію Душник, заступницю головного предсідника УНС. Він теж візвав присуяніх вшанувати повстанням з місць бл. п. проф. Олександра Бережницького, заслуженого союзового та громадського діяча, який недавно помер.

З черги вибрано президію в складі Р. Конотопський — голова, та мгр Іван Гаврилюк — секретар. Мгр Гаврилюк відчитав протокол з останніх зборів, після чого здавали свої звіти інші урядовці Округи. Касир Марія Гаравус звітувала, що в касі є 148.09 долярів. Організаційний реферeнт Василь Сивенький звітував про організаційні справи та подав ряд суґестій для поправи ситуації, а головно збільшення інформаційної праці про УНСоюз. Заступник голови Округи інж. Роман Свистун звітував про діяльність Відділу ч.40 в Ірі, який переходить певне перерождення шляхом влаштування виступів танцювальних груп та через участь в загальних громадських діях.

У своєму звіті Р. Конотопський говорив про осяги Округи та сказав, що мимо того, що Боффало мало певний період неактивности через дуже сувору зиму та погану весну, в дійсности Округа поправляється: в 1976 р. Округа осягнула свою квоту на 48%, в 1977 р. на 51% і в 1978 на 64.4%. Р. Конотопський є тої думки, що коли б Округи УНС стали визнаними

(Закінчення на стор. 3)

НА СОЮЗІВЦІ ВІДБУЛИСЬ ТЕНІСОВІ ПЕРШЕНСТВА УСЦАК-СХІД

Союзівка. — Сорок сім змагунів і змагунок взяли участь в індивідуальних тенісових першенствах УСЦАК-Схід, які відбулись при гарній соняшній погоді на цій оселі УНСоюзу в суботу і неділю, 7-8-го липня. Цей перший тенісовий турнір на Союзівці в цьому сезоні, як і чотири інші заплянoвані на пізніші місяці, проходив під знаком 85-річчя УНСоюзу.

Фіналісти і гості після церемонії вручення нагород.

У групі чоловіків, в якій стартували 23 змагуни, свій минулорічний успіх повторив Юрій Савчак („Тризуб" Філядельфія), перемагаючи у фіналі Романа Ракочого, мол. (КЛК) вислідом 6-2, 6-2. У півфіналах Ю. Савчак переміг Юрія Капустянського (Союзівка) 6-3, 7-5, а Ракочий виелімінував Юрія Вальчука (КЛК) 6-3, 6-1.

У групі сеньйорів, яка включала змагунів від 45 року життя вгору, вже п'ятий рік підряд перше місце здобув крайовий чемпіон Олександер Олинець („Тризуб"). Як і минулого року, у фінальних змаганнях О. Олинець переміг Зенона Снилика („Чорноморська Січ" Нюарк) вислідом 7-6, 6-1. У півфіналах цієї групи, в якій змагалось 11чоловіків, О. Олинець переміг Константина Беня (КЛК) 6-3, 6-1, а Зенон Снилик — Бориса Кучинського („Ч. Січ") вислідом 6-2, 6-0.

У групі юньйорів (шість змагунів) перше місце здобув Юрій Цікало (Союзівка), перемагаючи у фіналі Степана Сосяка („Ч. Січ") вислідом 6-2, 6-2. У півфіналах Ю. Цікало виелімінував Корнила Чорнія (Союзівка) 6-3, 6-0, а С. Сосяк — Дениса Чорнія (Союзівка) 6-2, 3-6, 7-6.

У групі жінок, до якої зголосилось тільки три змагунки, перемогу здобула Богданна Товпаш (Союзівка), не програвши ніодної гри проти Оксани Прохоренко (Союзівка) і Міри Кизик (Союзівка) Друге

(Продовження на ст. 3)

МОСКВА ВІДМОВИЛАСЯ ЗАПЕВНИТИ ЗСА ВІДНОСНО ВІЛЬНОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

Вашінгтон. — Пресові агентства інформують, що Москва знову відмовилась дати урядові З'єднаних Стейтів Америки такі запевнення відносно лібералізації своєї еміґраційної політики, які дали б можливість Вашінгтонові повновно розглянути можливість надання Совєтському Союзові статусу „упривілейованої держави" в торговельних справах. У результаті такої постави совєтських лідерів, — кажуть речники уряду президента Джіммі Картера, — уряд ЗСА не міг, як було раніше заплановано, розглядати разом китайську і совєтську справи щодо торгівлі.

Минулої суботи, 7-го липня, ЗСА і Китайська Народна Республіка підписали торговельний договір, який включає умову про „упривілейоване" становище для Китаю. Договір повинен ще бути затверджений Конґресом і апробований Президентом, який мусить доказати, що одержав запевнення від уряду КНР про вільну еміґрацію.

Заступник прем'єр-міністра Китайської Народної Республіки Денґ Шіаопінґ у своїх раніших заявах, головно під час візити до З'єднаних Стейтів Америки, заявляв, що Пекін погодиться навіть на виїзд 10 мільйонів китайців, якщо це „буде вистарчальне" для Вашінґтону. Уряд ЗСА, — кажуть речники Державного департаменту, — зробив все можливе, щоб китайці злібералізували свою еміґраційну політику, хоч, наприклад, Велика Британія закликала Китай обмежити виїзд китайців до Гонґ Конґу, щоб оминути поглиблення кризи, яка вже існує з великим напливом втікачів з Індокитаю.

У випадку Совєтського Союзу, еміґрація, переважно жидів, досягнула 25,000 в першій половині цього року. Припускають, що ця цифра зросте до 50,000 до кінця 1979 року. У порівнянні з попередніми роками, число жидівських еміґрантів з СССР майже подвоїлося.

Тому, що еміґрація в дійсності збільшилася, державний секретар Сайрус Венс заявив, що СССР правдоподібно міг би одержати статус „упривілейованої держави" в торговельних справах. Венс і секретар скарбу Майкел Блументол видвигали справу еміґрації із Совєтського Союзу кілька разів у розмові з амбасадором Анатолієм Добриніним у Вашінґтоні і міністром закордонних справ СССР Андреєм Ґромиком в різних місцях, останньо у Відні. Совєтські чинники, однак, систематично відмовлялися дати якенебудь запевнення у справі вільної еміґрації, кажучи, що еміґрація є внутрішньою справою СССР. Ґромико у Відні заявив Венсові: „Ви знаєте наше становище до цієї справи".

Не маючи іншого виходу, Державний департамент мусів розглядати надання упривілейованого статусу для Китаю окремо, що й було зроблено. Але речник цього департаменту, Годдінґ Картер, заявив, що уряд ЗСА бажає вдержувати торговельні зв'язки з обидвома комуністичними великодержавами.

Дещо поправились відносини у цій справі з урядами Румунії і Мадярщини, які одержали торговельні концесії, але їх мусять відновлювати кожного ро[illegible] цієї справи дуже пильнує [illegible]сія способів і засобів Палати Репрезентантів та численні жидівські організації, зацікавленні у виїзді жидів з комуністичних країн.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема індокитайських втікачів

Проблема індокитайських втікачів є далі пекучим питанням для цивілізованого людства. Від часу упадку Південного В'єтнаму та комуністичного захоплення Камбоджі та Ляосу, понад одному мільйонові осіб — мужчинам, жінкам і дітям — пощастило втекти від комуністичного терору.

В Америці в'єтнамська війна лишила дуже пригноблюючий настрій на великій частині американського народу, не кажучи вже про сам уряд, і тому трагічне положення втікачів з Індокитаю часто є в тіні більш актуальних подій.

Та вкінці заговорив Конґрес, де лібeрали й консерватисти об'єдналися та ухвалили закон про допущення більшого числа індокитайських втікачів.

Одначе, ця проблема є такої гігантської величини, що це ледве чи принесе задовільну розв'язку цієї трагічної ситуації.

Сенатор Джордж МекҐоверн заявив, що понад чверть мільйона тих „людей на човнах" загинуло у водах Південного Китайського моря. Крім в'єтнамців, тисячі ляосців та камбоджійців опинилися поза кордонами їхніх країн. Згідно з плянами уряду В'єтнаму, велика кількість громадян тієї країни, але китайського походження, були насильно вигнані з В'єтнаму.

Більшість азійських країн засадничо поставилися негативно щодо допущення до себе тих втікачів, пояснюючи це їхніми економічними недомаганнями та браком харчів і помешкань. Недавно „Ню Йорк Таймс" писав, що Маляйзія змусила 13,000 втікачів, переважно „людей на човнах" з В'єтнаму, вернути на небезпечні води розбурханого океану. Маляйзійський уряд навіть грозив, що буде вживати армію та поліцію, якщо ці бідні втікачі вийдуть на побережжя Маляйзії.

Не більш гуманно поводяться Тайлянд, Індонезія та Філіппіни. Японія майже цілковито відмовляється приняти навіть символічне число тих втікачів.

Совєтський Союз та Комуністичний Китай досі виявили дуже мало зацікавлення у проблемі втікачів. Правда, червоний Китай навіть напав збройною силою на В'єтнам, частинно під претекстом, що це в обороні китайської меншини у В'єтнамі, яку переслідують.

Звідомлення про трагічне положення втікачів є дійсно застрашуючі. Сотки тих, що їх завернули з „країн першого азилю", погинуло шляхом самовбивства; сотки потопилися на нетривких човнах чи поронах.

Президент Картер під час свого недавного перебудування в Японії заявив, що ЗСА приймуть від 7,000 до 14,000 тих втікачів одного місяця. Але навіть з тим новим гуманітарним кроком Америки, проблема є далекою від розв'язки. Ця проблема буде тривати 10 до 20 років.

Що Америка може зробити — це переконувати багатші держави, щоб вони прийняли певну квоту індокитайських втікачів, наприклад, Японія, Західня Німеччина, Скандинавські країни тощо. Міжнародна співпраця повинна впливати на В'єтнам закінчити з порушенням прав людини в такому масовому маштабі, та вкінці світ повинен дати негайну поміч, висилаючи „кораблі спасіння" на Південне Китайське море, щоб рятувати тих людей, яких відганяють від берегів азійських країн та засуджують їх на неминучу смерть.

Багато визначних державних мужів тепер приходить до переконання, що треба було вдержати дійсну невтральність Камбоджі та Ляосу тоді, коли ЗСА помогали Південному В'єтнамові у війні з Північним В'єтнамом. Тепер цю невтральність ледве чи можна привернути, коли вони є під безпосереднім натиском В'єтнаму, вірного „союзника" СССР.

Трагедія індокитайських втікачів є і буде великою плямою на совісті Заходу, який таки є спроможний принести певну і реальну поміч для тих нещасних „людей на човнах" та показати комуністичним тиранам, що їхня пропаганда про старання поліпшити долю „працюючого народу" є пустою фразеологією і більш нічим.

Орест Питляр

ДУМКИ ПІСЛЯ СЕСІЇ
(ПОРЯДКОМ ДИСКУСІЇ)

На Восьмій Сесії УНРади — в Мюнхені, 14-16 червня 1979 — я був „новаком". Може тому мої враження від першої зустрічі з „передпарляментом" України були особливо гострі, виразні, пам'ятливі.

Насамперед, саме, сказати б, географічне тло Сесії — будинки української католицької парафії й мюнхенського екзархату на Шенштрассе — чудове. „Номен — омен" — вулиця гарненька, чиста, деревами обсаджена, церква модерна й гарно викінчена, будинки комфортабельні. Аж диво подумати, як невелика українська церковна громада (оптимістично — 2 тисячі душ) могла збудувати в такій околиці такий репрезантивний будівельний комплекс...

Далі — число учасників — чималеньке, 45 прибулих із усіх кінців світу, з дев'яти країн еміґрації, з чотирьох континентів, усі в піднесломy настрої, врочисті, оптимістичні. І десятки гостей з українського Мюнхену, які три дні сумлінно прислухалися до нарад, між ними — Владики обидвох українських церков. І безліч привітів, між ними перші — це патріярший привіт і благословення Блаженнішого Йосифа та благословення Блаженнішого Митрополита Мстислава. Ні, все це без сумніву доказувало, що УНРада й Державний Центр УНР аж ніяк не збираються „вмирати", як їм уже довгі роки ворожать „друзі й недруги гнівнії та сердиті". Ні, вони таки жиють. А коли ви дивилися на цю Сесію, вам здавалося певним, що вони — ідея й символ української державности — ще довго житимуть, щоб принести назад у Київ незаплямлений державний прапор.

Ну, це, скажете, романтика, сантиментальні новацькі почуття. Може й так — але подивімся реально, які позитиви, неґативи й можливості виявила ця Восьма Сесія УНРади.

Насамперед — можна було завважити послаблення партійного сектора і релятивну перевагу громадського. У партійному — репрезентовані лиш чотири партії, в тому дві — з неприсутніми опозиційними фракціями, — разом усього десять делеґатів. Партійний сектор звузився, але ж у цьому я не бачу особливої трагедії, бо майже всі заступлені (тепер і в минулому) партії були й залишилися лиш невеликими елітарними групами, з великим історичним минулим, але без масового впливу. Вражала відсутність колишньої наймiцнішої сили в УНРаді — ОУН-солідаристів, хоч були приявні деякі найвидатніші діячі цієї групи на базі індивідуального членства. Зате позитивним було те, що перший раз від довших років було заступлене, мабуть наймiцніше українське політичне угруповання — ОУН-р, репрезентоване трьома „обсерваторами", які брали постійну участь у Сесії, в атмосфері взаємного довір'я й кооперації (це, здається, єдина форма політичної „консолідації", яка можлива й потрібна під сучасний момент).

Неґативним, чи радше, сумним явищем, помітним на цій Сесії, було очевидне відмирання колишньої найміцнішої, найвірнішої людської бази Української Народної Республіки на чужині — „старої", чи пак „петлюрівської" еміґрації (це ім'я для нас не образливе, а горде), найсправжнішої політичної еміґрації України. Вони вийшли на еміґрацію молодим козацтвом, старшинами й політиками середнього віку, але ж від того часу проминуло майже шістдесят років, і їх ряди щораз більше проріджуються.

На наше щастя, на зміну їм приходить молодше покоління (не таке вже й молоде!), здебільша західньоукраїнського роду, з виборчого та номінаційного сектора. Між ними — видатні вчені, письменники, публіцисти, громадські й економічні діячі, люди ідейні й серйозні, на них спиратиметься майбутнє УНРади.

А які слабості можна було завважити під час Сесії? Вельми вузьке коло членів і прихильників УНРади, брак масового впливу, дуже скромні фінансові фонди (майже вся діяльність велася безплатними чи чвертьштатними силами). Це може було так тому, що досі УНРада спиралася на традиційних, у масі не дуже популярних, політичних партіях, гуртуючи деколи людей на неґативному („антибандерівському") принципі — тим самим відмежовуючись від найміцнішого політичного табору сучасної еміґраційної України.

Які можливості в майбутньому?

В українському політичному житті нині переживаємо свого роду поляризацію у двох протилежних таборах, те, що деякі наші спрощувачі окреслюють як розподіл на „тоталістів" і „демократів". Насправді ж і реальніше треба в цьому бачити розподіл на „самостійників" і „несамостійників". Цим я не хочу сказати, що в „несамостійницькому" таборі опинилися якісь зрадники чи совєтські коляборанти. Навпаки, всі вони добрі патріоти, як усі ми, лиш вони зневірилися у визвольній революції, вони пішли по лінії „реальної" орієнтації на чужу політику Заходу, чужі політичні методи, на детант і примиренство, на „еволю-

(Закінчення на стор. 4)

Софія Наумович

ФРАНКОМОВНИЙ ЗБІРНИК ІВАНА ФРАНКА

Хто не збирав матеріялів до будь-якого видання, той знає, перед якими труднощами стоїть т. зв. „технічний редактор" — завдання якого зовсім не „почесне", а таки добре невдячне.

Передбачуючи це, я не завагалася, — зразу ж після Конференція в Сорбанні під назвою „День Івана Франка" 12-го листопада 1977 року — просто вирвати з рук кожного доповідача його працю, за вийнятком деяких, хто мав щось „поправити" й обіцяв негайно це зробити. Цим способом незабаром я мала в руках майже весь матеріял, бо цих, що не спішилися, я так „напаствувала", що вони, раді „відчепитися" від мене, чимскоріше переписали свої „поправки".

Вийняток треба було зробити двом заморським доповідачам, один з яких мав копії, а другого англійський оригінал треба було перекласти на французьку мову. Проте я й цих так довго „бомбардувала" листами поки й вони своїх текстів не прислали.

Тоді почався перегляд і переписування надто покреслених машинописів, а зокрема, — що приводило не раз до суперечок, — устійнення єдиної транскрипції українських імен. Щойно тоді можна було їх передати проф. Мішелові Кадо, — організаторові Конференції та співвидавництва збірника, який, на наше щастя, сам захотів виправити всі тексти на французьку літературну мову. Виринули ще й інші ускладнення, а саме: містити, чи не містити у збірнику резюме доповідей тих авторів, які говорили з пам'яті й не дали написаних текстів? Це мав вирішити ректор УВУ проф. Володимир Янів, який дбав про однорідність збірника, але теж не хотів нікого скривдити. Інший клопіт був із дуже важливою працею про „жидівську проблему" проф. Емануїла Райса, який з уваги на затяжну недугу, не зміг її опрацювати. Довелось заступити її працею іншого автора на цю тему, незапрограмованого на Конференції, — хоч і не без деякого спротиву. Врешті всі суперечки й непорозуміння вдалося перемогти й Делеґатура УВУ у Франції погодилася на зміст збірника.

Але саме тоді виїхали наші обидва „шефи": проф. Кадо на три місяці до Канади, а ректор Янів на стільки ж до Америки. Довелося порозумiватися з одним і другим на віддаль, що в часі поштового штрайку зовсім не було легко. Тож „технічний редактор" передав усі тексти до Першої української друкарні у Франції т. зв. „ПІУФ-у", яка мала час і потрібний спокій, щоб зробити перші відбитки. Їх треба було передати проф. Кадо, що саме повернувся до Парижу, та вислати проф. Яневу до Мюнхену. Це саме повторилося і з другою відбиткою, в якій наш „коректор" проф. Кадо знайшов ще деякі помилки і зажадав „ревізії", тож прийшлося ще втретє мандрувати „від Анни до Каяфи". Коли все було готове, тоді „ПІУФ" замкнула друкарню на Великодні вакації, й довелося озброїтися терпеливістю.

І врешті, у половині травня 1979 року появилася французька книжка про Івана Франка — у „заворотному" півторарічному темпі...

Все ж таки, коли врахувати, що із трьох заплянованих Делеґатурою УВУ збірників: екуменічного, Петлюрового і Франкового, — цей хронологічно останній, появився першим, — то доведеться признати, що „технічний редактор" не дармував. При цьому треба подати до прилюдного відома, відрадний факт, що коли Сорбонна й УВУ склали разом одну третину коштів, то решту оплатило повністю українське громадянство Франції, з невеликими вийнятками з інших країн. І треба признати, що хоч у нас немає „меценатів-Рокефеллерів" — як висловилася голова СУЖА Ольга Кузьмович, — то зате маємо багато жертвенних громадян і не менше жертвенних збирачів, які на добре діло завжди дадуть гроші.

Побачивши, врешті, книжку „Акт де ля журне Іван Франко*" (Акти з Дня Івана Франка), проф. Кадо висловив „шапо ба" (поклін) з типово французьким прицмокуванням, — Українській друкарні за дбайливе видання, доручивши негайно розіслати 160 примірників французьким університетам, та подив для „горстки українських професорів", як висловився, що зуміли добитися двох великих успіхів на французькому науковому терені: наукової конференції та наукового збірника про їхню велику „ренесансову людину" — Івана Франка.

* L'UER de la litterature generale et comparee de l'Universite Sorbonne nouvelle (Paris III) La Faculte de philosophie de l'Universite ukrainienne libre (Munich, RFA): AKTES DE LA JOURNEE IVAN FRANKO (Sorbonne le 12 novembre 1977), Paris-Munich 1979.

СОБОРНЕ ПОСЛАННЯ
ЄПИСКОПАТУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ДО ЛЮБИХ СОПАСТИРІВ І ВІРНИХ В УКРАЇНІ Й ПОЗА НЕЮ СУЩИХ

Зібрані разом з представниками Церковних управлінь, ми шлемо Вам братній привіт і Господнє благословення: Мир Вам!

У турботі про добро нашого побожного Народу та його Святої Церкви ми зійшлися на чергову нараду наших трьох Митрополій, щоб, скріплені молитвами, намітити дальші шляхи спільної діяльности Богові на славу, й народові на користь.

У різний час і різними стежками творилося церковно-релігійне життя православних українців у вільному світі, спричинивши окреме існування наших Церков у різних країнах.

Одначе існує лише одна Українська Православна Церква, хоч і складається вона з трьох адміністративно-самостійних Митрополій. Існує вона потаємно і в Україні, де навіть найжорстокіші переслідування не знівечили душі великого християнського народу нашого.

Тож, хоч і поділені кордонами, ми єдині духово, пильнуючи заповіту Апостола, який звертається і до нас словами: „Благаю вас, браття, щоб ви всі говорили те саме, і щоб поміж вами не було поділення, але щоб були ви всі поєднані в однім розумінні та в думці одній" (До Коринтян І. Послання св. апостола Павла).

Як єдина Церква, ми приступаємо до відзначування тисячоліття хрещення Руси-України, — та тисячоліття існування Святої Української Православної Церкви.

Благаємо Господа, щоб цю величну річницю наш народ зміг зустрінути на звільненій Батьківщині, під дзвони київських церков, — там, де уперше відбулося масове хрещення осяяних ласкою Божою предків наших.

Вітаємо вірних у поневоленій Україні та висловлюємо подив за їхню мученичу стійкість у вірі. Висловлюємо також подяку вірним у вільному світі за їхню жертвенну відданість Церкві, за дотримування прабатьківських традицій та обрядів та за плекання рідної мови.

З допусту Божого, час цей став нам добою випробування. Але ми не перестаємо бути дітьми народу українського і його споконвічної Православної Церкви.

Святощі винесені нами з Рідної Землі ми збережемо і помножимо. А спромогу чинити це вважаємо за особливий вияв опіки Божої над нами.

Благодать Господа нашого, виблагана молитвами всіх Святих Землі Української, нехай перебуває над усіма нами!

За УАПЦеркву та УПЦеркву в ЗСА

†МСТИСЛАВ,
Архиєпископ Філядельфії, Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви та Української Православної Церкви в ЗСА

†МАРКО,
Архиєпископ Ню Йорку

†ОРЕСТ,
Архиєпископ Західньої Европи

†КОНСТАНТИН,
Архиєпископ Чікаго

За Українську Греко-Православну Церкву в Канаді

†АНДРЕЙ,
Митрополит Української Греко-Православної Церкви в Канаді

†БОРИС,
Архиєпископ Едмонтону і Західньої Єпархії

†МИКОЛАЙ,
Єпископ Торонта і Західньої Єпархії

†ВАСИЛІЙ,
Єпископ Саскатунський, Вікарій Середньої Єпархії

Дано у День Українського Православ'я, в Оселі Св. Ап. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж., ЗСА, дня 1-го липня, року Господнього 1979.

Встановлено квоту на кореспондентів під час Олімпійських Ігрищ

Париж. — Европейські газети інформують, що Олімпійський Комітет визначив вже квоту для кореспондентів із кожної країни, які поїдуть до Москви на Міжнародні Олімпійські Ігрища в 1980-му році, але ще не відомо чи уряд Совєтського Союзу, який розглядатиме прохання на візи індивідуально, погодиться на запропоноване число.

Згідно з інформацією Олімпійського Комітету, до Москви поїде 2,495 представників преси, 406 фотографів та біля 4,000 радієвих та телевізійних кореспондентів і техніків. У це число не входять кореспонденти пресових аґентств, які вже мають своїх акредитованих в Москві працівників.

Розподіл по країнах виглядає так: ЗСА - 193 кореспонденти і 34 фотографи; Німеччина — (Західня) 191 і 34; (Східня) 197 і 16; Японія — 117 і 31; Італія — 107 і 10; Велика Британія — 91 і 14; Ізраїль — 22 і 3; СССР — 292 і 107.

Заяви на акредитацію совєтські власті прийматимуть тільки до 19-го січня 1980 року. Олімпійський Комітет не виключає, що в процесі перегляду зголошень можуть бути деякі труднощі.

Стефанія Нагірна

У СТОЛІТТЯ СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

(Доповідь виголошена на вечорі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку у п'ятницю, 4-го червня 1979 року.

(2)

Після закінчення студій у Відні, Людкевич виїздить на пів року до Мюнхену і Ляйпціґу, де слухає в консерваторії славного музиколога Г. Рімана. Звідкіля їде на короткий час до Перемишля, де вчителює в гімназії, а в жовтні 1910 року повертається до Львова і стає після смерти Анатоля Вахнянина директором Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка, а пізніше стає постійним організатором і інспектором філій Музичного Інституту по різних містах Галичини. Він також дістається на працю професора Першої Академічної Гімназії, де викладає українську мову, літературу, латину і греку.

Разом із тим інтенсивно працює як композитор, науковець, педагог і як громадський діяч. Багато уваги приділює музичній педагогіці. Складає у 1910 році підручник під назвою — „Загальні основи музики", який вийшов друком у 1921 році. В 1930 році видає „Матеріяли до науки сольфеджіо". Працює над двома великими творами — „Основи музичної естетики" та „Виклад науки гармонії" і багато інших. Рівночасно виголошує при різних нагодах реферати на музичні, літературні й педагогічні теми. Пише цікаві рецензії на музичне життя Галичини, в яких тонко характеризує композиторів, співаків, інструменталістів і хори. Особливу увагу звертає на важкі обставини для наших композиторів XIX сторіччя, до яких ставиться з симпатією і пошаною та не раз стає в обороні перед критиками, які їх недооцінюють. Збирає їхні твори, аналізує, редагує та дбає, щоби їх виконували на концертах.

С. Людкевич багато уваги присвячує творам Т.Шевченка, аналізуючи їх у кількох працях з музичного боку. Він також складає бібліографію музичних творів до поезій Т. Шевченка.

У той час (1891-1939) центром галицького життя було, засноване в 1891 році співоче товариство „Боян", в якому С. Людкевич брав дуже активну участь на протязі багатьох років у ролі диригента, коректора нот, чи уважливого слухача під час співанок хору з іншими диригентами.

У 1905 році С. Людкевич спільно з мистцем І. Трушем засновує перший український мистецький журнал під назвою „Артистичний вісник", присвячений музиці, малярству і скульптурі, але із-за браку фондів цей журнал виходив тільки один рік. Ще було декілька спроб видання музичного журналу, але без успіху. Щойно у 1937 році, старанням „Союзу українських професійних музик" у Львові почав виходити місячник „Українська музика", в першому числі якого Людкевич подав огляд музичної публіцистики в Галичині.

Чотири роки від 1902-1906 присвятив Людкевич великій праці з етнографії, а саме, він розшифровував та впорядкував за жанрами двотомовий збірник „Галицько-руські народні мелодії", що виходив у 1906-1907 роках. Туди увійшло 1,526 західньо-українських народних пісень, награних на фонографі проф. Й. Роздольським. У цій праці помагав С. Людкевичеві порадами І. Франко, який дав цьому збірникові високу оцінку, що принесло Людкевичеві славу прекрасного знавця українського фольклору.

До праць останніх років Ювілята належить „Хрестоматія українських народних пісень", також статті „Про красу народної пісні", „Про красу музичного звуку" та багато інших.

Як бачимо, композитор Станислав Людкевич прославився не тільки як творець високомистецьких композицій, але також як музикознавець, педагог, диригент, критик, збирач і дослідник української народної пісні та організатор музичного життя в Галичині.

Цей „Великий композитор", як назвав його відомий композитор Василь Барвінський, створив понад 30 симфонічних творів. З того вокально-симфонічних, себто для хору з оркестрою — двадцять. Між ними на слова Т. Шевченка — славний „Кавказ", „Заповіт", „Косар", „Наша дума, наша пісня", „Ой, вигострю товариша". На слова І. Франка — „Вічний революціонер", „Наймит", „Конкістадори", на слова В. Пачовського — „Хор підземних ковалів" і на слова композитора — „Вільній Україні", „Най пісня лунає", „Останній бій".

Симфонічних творів, головно музичних поем є вісімнадцять. Між ними „Меланхолійний вальс" (за О. Кобилянською), „Каменярі" (за І. Франком), „Стрілецька рапсодія" на тему стрілецьких пісень, якій змінили назву на „Галицька рапсодія", „Не забудь юних днів", „Веснянки", „Симфонієтта", „Дніпро", „Пісня юнаків", „Прикарпатська симфонія", „Наше море", „Мойсей" (за І. Франком), „Чакона або „Пасакалія" — святкова пісня, „Баляда про Довбуша", „Ой, не ходи Грицю" — увертюра для великої симфонічної оркестри, „Голоси Карпат", „Новорічна увертюра", інакше названа „Колядниці". Майже всі ті симфонічні твори належать до програмової музики, себто композитор ілюструє звуками картини, які змальовані в тексті.

Щодо фортепіянової музики С. Людкевича, то спершу були це мініятюри, як, наприклад, „Пісня ночі", „Імпровізована арія", „Романца", „Заколисна пісня", „Пересторога матері", „Сирітка".

Під час перебування в полоні в Середній Азії в Першу світову війну, Людкевич створив для фортепіяна „Елеґію", чудові варіяції на старогалицьку пісню „Там, де Чорногора". Також появилися „Пісня до схід сонця", на узбецькі мотиви, „Гумореска", „Листок з альбому", „Баркароля", „Пісня без слів", „Скерцо", „Квочка", а пізніше „Похорон отамана", присвячений М. Лисенкові, побудований на улюбленій Лисенком пісні „Ой, щож бо то тай за ворон".

Крім того, С. Людкевич є автором 2-ох тріо для скрипки чельо і фортепіяна. Перший фіс-моль, а другий під назвою „Ноктюрн", оснований на народних піснях „Ой, не світи місяченьку" та „Ой, зійди, зійди, ясен місяцю".

Людкевич також створив три фортепіянові концерти. Перший одночастинний А-моль, другий тричастинний фіс-моль на гуцульські мотиви. Про третій знаємо тільки, що був закінчений у 1955 році. Ще треба згадати про тричастинний концерт для скрипки А-дур з оркестрою, про Санату для скрипки з фортепіяном та про „Чабарашку", мініятюру, варіяції на гуцульський танок. Інші скрипові твори на народні мотиви це „Тихий спомин", „Сарабанда", „Сальтарелльо". Всі ці композиції це чудові зразки, як автор використовує українські народні пісні.

Станислав Людкевич зредагував і зоркестрував оперу „Запорожець за Дунаєм" та написав до неї ще одну дію. Він також зоркестрував одноактову оперу М. Лисенка „Ноктюрн".

Композитор Людкевич є автором двох опер на власне лібретто, а саме „Бар Кохба" і „Довбуш", що його закінчив у 1958 р. Прем'єра відбулася у львівському оперному театрі того ж року.

Хорові пісні Людкевича визначаються великою майстерністю, зокрема в уживанні народних мотивів. Прекрасно опрацьовані народні пісні як, наприклад, „Ой, Морозе, Морозенку", „Чорна ріллля ізорана", „Ой, співаночки", „Боже, Боже, що ся водить", „Ой, кум до куми залицявся", „Пою коні при Дунаю", „Ой, по горі, горі". Особливо гарно опрацьована „Гаґілка" на жіночий хор, де поєднані дві пісні „Янчику, подолянчику" і „Ой, не ходи, качуроньку".

Хорових творів Людкевич створив багато і то на чоловічі та мішані хори, більшість з акомпаньяментом фортепіяну, як, наприклад, „Чи ми ще зійдемося знову", „Вічний революціонер", „Вечір в хаті", „Від Кавказу по Сян", „Дністрованка", „Ой, вигострю товариша", а також без супроводу як „Сонце заходить", „Дайте руки, юні друзі", „Закувала зозуленька" та ін.

Людкевич опрацював також дві народні баляди для голосу з оркестрою, а саме „Про Бондарівну" та „Про Петруся і вельможну паню".

У ділянці сольоспіву Людкевич створив неодну перлину. От, наприклад, улюблена пісня співачок до слів П. Карманського „Спи, дитино моя". Декілька чудових пісень до слів О. Олеся, як „Подайте вістоньку", „Тайна", „Піду, втечу", „Ти моя найкраща пісня", також до слів Т. Шевченка „За байраком байрак", до слів В. Пачовського „Ой, вербо, вербо", до слів П. Гаврилюка „Там далеко на Підгір'ю", до слів Л. Українки „Одна пісня голосненька", до слів І. Франка „Ой, ти, дівчино з горіха зерна", до слів Б. Лепкого „День і ніч падуть сніги", до слів В. Старосольського „Чи тямиш ще", „Черемоше брате мій", за яку одержав премію на конкурсі „Бояна" та багато обробок народних пісень.

[Продовження буде]

Юрій Верещак очолив 131-ий Відділ УНС в Чікаго

Чікаго, Ілл.(Лев Б.). — На Річних Загальних Зборах, які відбулися тут 6-го квітня в присутності 26-ох членів Відділу, вибрано Управу, яку цього року очолив знаний діяч в молодечому секторі Юрій Верещак.

До Управи, крім нього як голови, увійшли: інж. Лев Боднар, Осип Панчишин, Степан Горалевський, Іван Семчук, інж. Мирон Гриневич, Микола Сенчищак, Ярослав Загородний та Іван Павлик.

Після докладного звітування попередньої Управи, переведено ширшу дискусію про стан самого членства у Відділі, продискутовано та винесено певні зобов'язуючі рішення щодо приєднування нових членів. Відбувся також живий обмін думок про орган УНСоюзу „Свободу" та про заходи Централі, які на місцях створили більш пригожийы ґрунт для приєднування нових членів.

Загальні Збори винесли також резолюції, які рішено вислати до Централі та всіх радних УНС, сподіваючись, що Централя і радні присвятять належну увагу нашим думкам.

Вкінці рішено приділити невеличкі грошові дотації місцевому Осередкові СУМ-А та ООЧСУ, при яких то організаціях наш Відділ оформився ще в 1955-му році.

Українська громада в Ню Бритені, на дорозі до відродження

Рік 1979 здається буде тим милевим каменем на історичному шляху, колись так широко знаної української спільноти в Ню Бритені.

Після трьох, незвичайно вдалих імпрез у цьому році, а то — святкувань Січневих Роковин, Шевченківської Академії та виступу генерала Петра Григоренка в місцевому Стейтовому коледжі, наша громада нарешті показала себе спроможною та здібною на більші громадські та політичні дії.

Тому то не було ніяких труднощів, коли то горстка людей 27-го травня ц. р. зібралася о 2-ій год. по обіді в Американсько-Українському Громадянському Клубі, з постановою відновити Відділ УККА.

До складу керівних органів Відділу УККА ввійшли такі особи: інж. Василь Ґлова — голова, д-р Роман Процик — містоголова, Еміль Мельник — секретар, Степан Рочняк — касир, Василь Самофал — культурно-освітній референт; До Контрольної комісії ввійшли: о. Михайло Горошко, Стефан Перун, і Василь Романишин; Збірщиками національного датку вибрано: Михайла Шафрана, Андрія Бучка, Павла Перуна та Еміля Мельника.

Після речевої дискусії, присутні вислухали доповідь д-ра Романа Процика про Валентина Мороза та намітили в загальному плян праці на будуче.

У першу чергу рішено зорганізувати та перевести збірку на Валентина Мороза, а рівночасно розплянувати культурно — освітню працю на нашому терені та спопуляризувати вплату національного Датку.

Можна сподіватися, що досить численна українська громада в Ню Бритені незадовго стане в ряди інших нищих національно свідомих громад, бо сили в неї не бракує.

Василь Самофал

РОМАН КОНОТОПСЬКИЙ...

(Закінчення зі стор. 1)

статутом одиницями, організаційні зусилля принесли б більше користи. Він також заявив, що є конечним, щоб Відділи УНС стали більш активними, і коли б кожний з 50 урядовців 9-ти Відділів Округи мог зорганізувати хоч одного члена, тоді це було б 50% квоти призначеної для Окркги.

Після звітів збори дали Управі абсолюторію на пропозицію п-і Марії Гнатик, голови Контрольної Комісії.

До нової Управи Округи були вибрані: Роман Конотопський — голова; інж. Роман Свистун — заступник голови; мґр Іван Гаврилюк - секретар; Марія Гаравус — касир; Василь Сивенький — організаційний референт; Контрольна Комісія: Марія Гнатик — голова і Софія Безушко та Марія Дикий — члени. Дмитро Яремко і Петро Гаравус — вільні члени.

У своїй доповіді заступниця голови УНС Марія Душник відзначила ті Відділи, що взяли активну участь в кампанії в 1978 р., головно Відділ 127, який приєднав 37 нових членів. Василь Шарван не міг бути присутнім на зборах, щоб відібрати почесну таблицю, надану йому як членові „Клюбу Чемпіонів" за приєднання 26 нових членів. Марія Гаравус, секретарка 127-го Відділу, була відзначена також „Будівничим УНС" за приєднання 11 нових членів. Також відмічено, що мґр Гаврилюк, секретар 360 Відділу, зорганізував 8 членів і Марія Гнатик, секретарка 304-го Відділу, приєднала 7 членів. Цього року Марія Гаравус зорганізувала вже 8 членів, інж. Свистун секретар 40-го Відділу — 7 членів і мґр Іван Гаврилюк — 3 нових члени.

П-і Душник закликала присутніх зосередити увагу цього року на зорганізування дітей до УНСоюзу, бо це є „Рік Дитини", як теж 85-та річниця УНСоюзу; діти членів УНС повинні бути в дитячому таборі, на курсах українознавства та брати участь в змаганнях на „Лейбор Дей" — все на Союзівці.

Вона зробила перегляд діяльности УНС підчас річного засідання цього року та говорила про нові грамоти; вислано дивіденди прямо членам 62-ох Відділів, які надіслали адреси своїх членів; вона згадала про деякі користі затримувати всі адреси. Марія Душник закликала всіх відділових урядовців допомогти Окрузі Боффало осягнути щонайменше 75% квоти в 1979 р., як дарунок „Батькові Союзові" на його 85-ті уродини.

Інші справи, які продискутовано на зборах, включали спізнену доставу „Свободи" і „Українського Тижневика"; потребу участи відділових урядовців у діяльности Відділів Округи; поширення союзових ідей, заохочування молоді до праці в УНС; поширювання літератури УНС; підбирання цікавих тем на збори Відділів; потреби відвідин головного організатора до Відділів УНС у присутності всіх відділових урядовців, і т. п.

У дискусії забирали голос: Р. Конотопський, інж. Свистун, мґр Гаврилюк, В. Сивенький, Гарасим і Д. Яремко та С. Безушко, М. Гаравус і М. Гнатик.

Р. Конотопський заявив, що з одною із імпрез Округи буде святкування 85-річчя існування УНСоюзу. Збори всіх Відділів Округи Боффало мають бути скликані спеціяльно для цієї справи.

Збори закінчено кавою та солодким, які приготовили пані з Округи.

Пластове Свячене в Гартфорді

Увійшло вже в традицію, що Пластова Станиця і Пластприят в Гартфорді уряджує кожнорічно на зміну — Різдвяну Зустріч або Пластове Свячене для своїх членів, батьків пластової молоді і громадянства. Цьогорічне Свячене відбулося 13-го травня ц.р. Програму свяченого відкрив станичний пл. сен. Петро Пришляк, попосивши о. декана Степана Баландюка провести молитву і поблагословити Божі Дари. А відтак присутні відспівали пісню „Христос Воскрес".

По відкритті друг станичний попросив присутніх послухати привіт Валентина Мороза для української молоді.

Тому, що Свячене припало саме на День Матері-Станичний склав побажання українським матерям.

Опісля станичний сказав декілька слів про життя і працю у нашій Станиці. Число молоді в Уладах зростає, головно в Новацтві, що є дуже додатнім явищем-порукою росту і живучости Станиці. Він попросив батьків пластової молоді завжди допомагати в праці для наших дітей.

Після слова станичного наші малята-новацтво привітало присутніх віршем: „Христос Воскрес".

Відтак пл. сен. Зірка Рудик розказала про Великодні звичаї в Україні. Її дуже гарно опрацьовану розповідь, ілюструвала молодь і виховники деклямаціями та живими образами на сцені: прихід весни, квітна неділя, писання писанок, полудеток родини, гагілки, Обливаний понеділок, відвідини у Баби та Діда. Новаки розказали кілька веселих Великодніх приповідок.

Гагілки вивели юначки, юнаки і новачки. Погідні, усміхнені личка молоді, їхній радісний спів Великодніх хороводів перенесли присутніх у наші рідні села, під наші церковці, що гоміли піснями у День Воскресіння. Багато часу і праці при вивченні гагілок вклали пл. сен. Іванна Гринь та пл. сен. Зірка Рудик.

Заля Українського Народного Дому, де відбувалося Свячене, прибрана була великими, мальованими писанками-роботи юнаків і юначок. Жюрі признало перше місце за найкращу писанку юнакові Маркові Рудикові.

На закінчення Свята друг станичний попрощав друзів Іринея та Рому Гарасимяків та їхніх синів Андрія і Дениса, що виїжджають із Гартфорду. Подякувавши за їхню довголітну працю в Станиці, він надав їм 3-тє пластове Відзначення.

Свячене закінчив молитвою настоятель Української Православної Церкви о. Дмитро Мамчур.

Приготуванням перекуски для гостей зайнялася пл. сен. Мирослава Солук.

Свято було гарно підготоване; працювали над ним молодь, виховники і члени Пластприяту. Варто було б продовжувати традицію Святвечірніх Зустрічей і Пластового Свяченого.

І.С.

„ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ"...

(Закінчення зі стор. 1)

ситету вчителював у сільських школах, а через два роки він знову в Києві, складає аспірантський іспит в Інституті історії Академії Наук УРСР. Навчався в 1969-1971 роки, вже підходив до фінішу. На перешкоді стала дата 22 травня, дата перевезення тіла Шевченка з Петербургу до Канева за заповітом Кобзаря. Властями відзначення цієї дати не тільки забороняється, але карається.

Започаткували вшановування в цей день інакодумці: поети і письменники, шестидесятники, а КДБ вільно цей день вважати крамольним. Нескорених, „звитяжців", що приходять 22 травня до пам'ятника читати вірші Шевченка і вірші інших поетів та початківців, співати українські пісні розганяють, декого хапають в жовто-блакитні поліційні машини, везуть у відділ міліції і оформляють на швидкоруч по 15 діб за хуліганство і голять чуби... Це перший етап, далі студентів виключають з навчальних закладів за „неуспішність" (без права поновлення), інших з роботи звільняють і всі ці люди попадають у список чорний).

Михайло Мельник 22 травня 1971 року пішов до пам'ятника читати свої вірші і вірші поета. Були там і другі шанувальники, що натовпом стояли вечірньої доби у п'єдестала пам'ятника під перехресним вогнем „великого загону людей в цивільному", звукозаписних машин, фотооб'єктивів...

Запропонували М. Мельникові піти з аспірантури „за власним бажанням", виключили з членів КПРС.

Проте на роботу вчительську його прийняли. Рік працював в школі ім. Шевченка. У 1972 році, після арештів, у Спілці письменників України відбулася „чистка", виключення зі Спілки. М. Мельник виступив з листом протесту проти цькування українських письменників. Був звільнений з педагогічної роботи „за власним бажанням". З того часу заробляв собі на хліб, працюючи робітником на цегельні, а останнім часом сторожував на заводі. Протягом останнього року підтримував тісні зв'язки з Українською групою Гельсінкі, був її кореспондентом; зі своїми заявами, протестами з приводу арештів членів Групи та закритих судів, а також з критичними зауваженнями до нової конституції, до заборони відзначення дня Т. Шевченка 22 травня, та засудження Василя Овсієнка, звертався в пресу уперто і невганно. Помер з 9 на 10 березня, не доживши до 14 березня, свого 49-річчя. Лишилися осиротілі дві дівчинки — 10 років Оксана і 5 років Дана, дружина Галя; працює в школі села Погреби.

Похорони Михайла Мельника відбулися в понеділок 12 березня о 16 годині на сільському кладовищі в селі Погребах. Все село зійшлося хоронити свого односельчанина, вчителя, що в розквіті сил своїх так сумно скінчив життя, наклавши на себе руки і залишив сиротами двох дітей і дружину. Не прийшли вчителі школи, його колишні колеги і колеги його дружини Галі, що вчителює в цій школі. Вони слухняно підкорилися наказові властей не йти на похорони і дітям заборонили йти на кладовище. Навіть шкільний духовий оркестр, що завжди брав участь в похоронах жителей свого села, мовчав. Мовчав з примусу. Педагогічний колектив не виявив співчуття людського до розпачливого горя одинокої молодої вчительки з двома сиротами в трагічний момент її життя — зовні лишається „байдужим", щоб не наволікати біди на себе внаслідок якої людина загинула, сім'я осиротіла. На автобусній станції Дарниця Петра Стокотельного — друга померлого М. Мельника, примусили їхати на допит в КДБ, щоб перешкодити йому взяти участь в похоронах. Оксану Мешко в 11:30 цього дня брутально схопили за 120 метрів від дому і підполковник оперативник Петруня приводом, без повістки виклику на допит (!) привів її в КДБ. Там її тримали біля 6 годин і випустили коли похорон в Погребах скінчився. Були вжиті всі заходи, щоб люди не були свідками жорстоких і безнаказних дій в момент емоційного стихійного виявлення співчуття людини людині...

Лише незалежні, прості люди мускульної праці можуть підкорится і лишитись людьми, оце таке реальність нашого ладу.

Більше 10 автомашин легкових стояли навколо цвинтаря, а в них незнайомі і чужі люди мовчки спостерігали похорон".

Пам'яті Ґлікерії Мачук

До цілого ряду українських особистостей, які в 1978 році відійшли від нас у вічність — у грудні м. р., на цвинтарі Елмвуд у Чікаго виросла знову могила загально відомої у Філядельфії і Чікаго, св. п. Ґлікерії Мачук, дружини відомого проф. д-ра Юрія Мачука. Після довгої важкої хвороби перестало битися її палке українське серце 17-го грудня м. р. Велика українська громада вшанувала пам'ять Покійної під час Парастасу 20-го грудня, а також під час похоронів 21 того ж місяця.

Бл. п. Ґлікерія Мачук, з Бойчуків, прийшла на світ у родині надучителя народної школи, в селі Товтри на Буковині, 28 серпня 1900 року. Рухлива й обдарована з природи — вже змалку вибивалася між своїми ровесниками. У рідному селі й в Українській Школі в Чернівцях покінчила народну освіту, і тут же Український Відділ Учительського Семінара.

Школу Чернівцях приходилося проходити серед важких матеріяльних умов, бо в батьків Керусі було багато дітей (5 дівчат і 2 хлопці), і батьки старалися всім їм дати образування. Крім того мати повдовіла вже в 1914 році і Керуся — вродлива, повна енергії, обдарена умовими здібностями та прегарним голосом — вибивалася на чоло серед своїх шкільних товаришів. Між товаришами Керусі була й прибрана дочка Ольги Кобилянської, Галюся Панчук, з котрою Керуся була в дружних, і листовних, взаєминах аж до смерти Галюсі. У домі Кобилянської Керуся була частим і бажаним гостем. Письменниця, знаючи великі голосові завдатки Керусі, плянувала заходи перед відповідними чинниками відродженої Української Держави для дальшого музичного вишколу Керусі на українській Консерваторії. Але румунська окупація Буковини зробила кінець цим плянам — які були мрією Керусі.

Учителювати в румунській дійсності приходилося Керусі важко. Перед усім Шкільний інспекторат у Чернівцях відмовив їй учительської посади на Буковині та спрямував її на посаду в Старе Королівство „для удосконалення румунської мови". Там прийшлося їй просвіщати румунську дітвору повних два роки. Після енергійної особистої інтервенції у Міністерстві в Букарешті, вдалося отримати їй назначення на Буковині. Тут треба було боротися за затриманням цього місця, і тільки впертою працею вона могла не тільки його затримати, але й отримати перенесення до міста Чернівців, де її застало совєтське „визволення" (військова окупація) у червні 1940 року.

У липні 1928 року Керуся одружується із д-ром Юрієм Мачуком, асистентом при катедрі експериментальної фізики Чернівецького університету. Із цього щасливого-гармонійного подружжя народилися дочки: Зірка й Ірина-Орися, яким батьки дали зразкове національне виховання і професійне вишколення.

Хуртовина Другої світової війни викинула великі маси українського народу — а між ними і родину Керусі — на широкі шляхи скитання. У різних таборах втікачів приходилося переживати дошкульні нестатки й невигоди. Кінець війни застає родину Керусі в Зальцбурґу, Австрії. Звідси їм вдається виїхати в 1949 році до ЗСА та осісти в Філядельфії. Важкі були перші кроки на Новій Землі — без грошей і даху над головою. Треба було обидвом дружинам починати фізичною працею заробляти на хліб щоденний, а рівночасно вивчати англійську мову. Так поволі вони ставали на власні ноги. Муж Керусі, д-р Ю. Мачук вже в січні 1951 р. стає асистентом в Електро-Інженерній Школі Пенсильванського університету, авансуючи тут скоро до ступеня професора на Науково-Дослідному Відділі університету. На цьому університеті обидві дочки кончають Фармацевтичний Відділ із ступенем маґістрів. Рівночасно обоє, Керуся і Юрко Мачуки, беруть активну участь в українському громадському житті, зокрема Юрко в організуванні шкільництва українознавства та університетських курсів української мови. Керуся, як любителька й знаток українського прикладного мистецтва — вишивкарства, кераміки та обдарена малярськими здібностями, віддає всі вільні від праці хвилини цьому мистецтву. В її домі, як доброї господині, приємно було побувати: хата прибрана образами-малюнками, вишивками, керамікою — все роботи власних рук. Розставлені зі смаком робили враження гарного музею у мініятюрі!

Після відходу проф. д-ра Ю. Мачука на пенсію у 1978 році родина переходить до Чікаго. І тут вони влаштовують своє домашнє вогнище з мистецьким смаком. Але тут стан здоров'я Керусі став повільно занепадати. Заходи для поліпшення не приносили значної поправи. І так 17-го грудня м. р. перестало битися її добре серце, серце зразкової дружини, матері та домашньої господині. Полишила в горю вірного мужа, дочок й внуків, та в смутку всіх, хто знав Покійну і цінував за її шляхетні душевні прикмети.

І. М. Новосівський

Куба обіцює звільнити 610 політв'язнів

Гавана, Куба. — Комуністичний уряд Куби, відгукуючись позитивно на прохання кубинських екзильних кіл у ЗСА, обіцяв звільнити 610 політв'язнів, які перебувають в тюрмах від часу революції в 1959 році.

Про заплановане звільнення політв'язнів повідомив у понеділок, 9-го липня, провідник кубинських імігрантів у ЗСА Хорге Роблєхо Льорі під час пресової конференції в Гавані, в якій взяли участь теж представники уряду Куби. Льорі прибув до Гавани раніше та передав представникам уряду писемні прохання від родин згаданих політв'язнів. Дати звільнення ще не встановлено, хоч уряд Куби вже раніше зобов'язався звільнити всіх політв'язнів до вересня цього року. Група 610-ох політв'язнів — це переважно колишні вояки, які служили в армії президента Фульґенсія Батісти, владу якого повалив Фідель Кастро.

НА СОЮЗІВЦІ...

(Закінчення зі стор. 1)

місце здобула О. Прохоренко перемогою над М. Кизик 6-1, 6-1. Також в групі юначок стартувало тільки три змагунки. Перше місце здобула Катя Таращук (Союзівка) перемогами над Лідою Савчак і Танею Савчак (обидві „Тризуб"). Старша віком Таня Савчак перемогла у двобою за друге місце свою сестру Ліду вислідом 6-2, 6-3.

У групі переможених, тобто змагунів, з одною програною в першій рунді змагань, перше місце здобув Олег Кордуба („Ч. Січ"), коли при стані 3-6, 6-3, 1-0 його противник Роман Комарницький (УСК Ню Йорк) не міг продовжувати змагань з уваги на контузію ноги.

Турніром, що його організувало УСВТ „Чорноморська Січ", проводила комісія в складі: інж. Роман Ракочий, ст., інж. Ю. Савчак, Ярослав Рубель і З. Снилик. Нагороди фіналістам вручили: головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, управитель Союзівки Володимир Квас, інж. Б. Купчинський, Аня Дидик і члени турнірової комісії.

Наступний турнір на Союзівці — це змагання у подвійній грі, які відбудуться в суботу і неділю, 4-5-го серпня.

Вісті з Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді

За останній час Український Музей і Бібліотека в Стемфорді, Конн., збагатилися як експонатами, так і книжками. До Музею Владика Василь подарував фелон з минулого століття, зроблений в Галичині (1884 р.), а також передав Музеєві бандуру. Союз Українок Америки подарував, при нагоді відвідин Владики Василя Музею і Бібліотеки в Стемфорді, фелон, який СУА закупив при нагоді ліцитацій риз із Києво-Печерської Лаври. О. декан Юрій Дубицький дав дуже рідкісний Антимінс, благословенний митрополитом Атаназієм Шептицьким з року 1723, о. Тома Бариляк подарував Антимінс Єпископа Юліяна Пелеша з 1888 року. Цілий комплект гарних риз, уже раніше подарував о. крилошанин Андрій Хлистун, один із щирих добродіїв Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді. Коротко перед своєю смертю д-р Євген Богачевський передав через свого брата інж. Володимира Богачевського три цінні образи пензля артиста-маляра Михайла Кміта з Австралії, а саме, гуцул і троє молодих гуцулів. Постійно збагачує нашу Бібліотеку п-і Ільницька, виданням „Сучасности". О. шамбелян Лев Адамяк переслав деякі старші видання, у тому деякі календарі. Бібліотека поповнюється теж виданням Українського Католицького Університету в Римі та виданнями Записок Чина Святого Василія Великого в Римі.

У березні цього року, під протекторатом Українського Музею, відбулася дуже цінна виставка образів і фотографій українських дерев'яних церков з Пряшівщини та Лемківщини, що її влаштував із своєї збірки д-р Мирослав Клюфас із своєю дружиною. Виставка, яка була протягом двох „вікендів" притягнула численну публіку, Д-р Ленцик директор Українського Музею відкрив виставку вступним словом. Частину фотографій цих дерев'яних церков із збірки д-ра М. Клюфаса та інж. Атанаса Миляновича, передано до Українського Музею в Стемфорді. За цей дар та за влаштування цієї культурної виставки п-ву Клюфасам належиться велике признання.

Із Бібліотеки Українського Музею і дальше користають наші вчені не тільки з Америки, але була теж нагода допомогти нашими матеріялами українським науковцям в Польщі та Україні.

Будинок Українського Музею, рівночасно приміщення Єпископської Канцелярії, є тепер в стадії ремонту. Владика плянує поширити площу на музейні експонати, яких досі не було змоги належно після змісту розмістити. Багатство експонатів захоплює кожного відвідувача, але досі їх можна було показати частинами, залежно від зацікавлення відвідувачів.

Музейна Бібліотека є тепер в стадії каталогування і тим займається фаховий бібліотекар о. Іван Терлецький. Для Бібліотеки буде відряджене нове приміщення у новому будинку коледжу св. Василія, де буде можна примістити всі фонди цієї цінної бібліотеки. Для Архіву приготовляється окреме приміщення з контрольованою температурою. Усі ці уліпшення, які тепер в процесі зреалізування, дають надію, що наш Музей і Бібліотека ще краще будуть служити нашій громаді.

Усі ці уліпшення вимагають великих фондів і Управа Українського Музею і Бібліотеки дуже вдячна всім тим, які розуміють вагу того роду інституцій і стараються своїми пожертвами причинитись до їхнього розвою та утримання.

Тут подаємо прізвища тих жертводавців, які отримавши різдвяні картки нашого видання, прислали нам щедрі пожертви: по 150 долярів п-і Сабіна Турянська; по 105 дол. — о. Мирон Головінський; по 100 дол. — п-во Віра і Антін Шумейки; по 50 дол. — о. Любомир Мудрий від парафії в Озон Парку та о. крил. Андрій Хлистун; по 30 дол. — о. митрат Василь Середович; по 25 дол.: д-р Ярослав Воєвідка, д-р Б. Щебунчак, о. Василь Осташ, д-р Василь Кіналь, Ванда Урбан, о. монс. Антін Борса, д-р Зеновія Кунцьо, д-р Городиловський, д-р Юліян Політило, д-р М. Ґулей, о. митрат М. Харина, о. д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, о. Тарас Дурбак і д-р Ірина Гребеняк; по 20 дол.: д-р Степан Павлинський, о. Еміліян Шараневич, д-р Андрій Мацюрак, д-р Олег Слюзар і Катерина Мацелюх; по 15 дол. — о. Андрій Хлистун, крім окремого датку 50 дол., о. Любомир Мудрий, о. В. Кармазин, о. А. Кучма, д-р Іларіон Калинович.

Інші склали по 10 долярів і менші датки. Всім щире спасибі! Щиро запрошуємо до відвідин Українського Музею Стемфорді, зокрема нашу дорогу молодь.

Д-р Василь Ленцик
директор

Пам'яті інж. Василя Топольницького

Сл. п. інж. Василь Топольницький, хорунжий УГА

Сл. п. Василь Топольницький, хорунжий Української Галицької Армії, заслужений громадський діяч, ініціятор українського кооперативного руху в Канаді, основоположник першої Української Торговельної Кооперативи „Калина" у Вінніпеґу 1930 року, першої Української Кредитової Спілки „Нова Громада" в Саскатуні і організатор і основоположник Української Кредитової Спілки „Карпатії" 1940 року у Вінніпеґу, помер 7-го листопада м. р.

Народився він 3-го квітня 1893 року в селі Серафинці, повіт Городенка в одному з найсвідоміших сіл у цілім повіті. Воно видало багато провідних одиниць, як наприклад: адвокат і отаман УГА д-р Степан Шухевич (помер 1945 р. в Німеччині), поручник УГА д-р Іван Велигорський (помер 1955 р. в Торонті), чотар УГА д-р Василь Яшан (помер 1978 р. в Торонті), поручник УГА Мих. Шлемкевич, чотар П. Яшан, хорунжий Чайковський, хорунжий Атаманюк та інші. Під час Першої світової війни з цього села зголосилося в серпні 1914 року до Леґіону УСС понад 20 добровольців.

Батьки сл. п. інж. В. Топольницького незаможні селяни, дали своєму синові кращу освіту, а його мати мріяла, щоб він був священиком. Закінчивши українську гімназію в Коломиї, 15-го червня 1912 року, він склав іспит зрілости і вписався до Духовної Семінарії у Станиславові. Закінчивши успішно один рік навчання, змінив свою думку і на другий рік до семінарії не вернувся. Літом 1914 року прийшлось йому йти на війну. Служив як однорічний охотник при 95-му полку в австрійській армії і як кадет-аспірант (підхорунжий) брав участь у боях на російському фронті і тут літом 1915 року під містом Рівне на Волині попав до російського полону і перебував із групою українців-старшин спочатку в місті Уфі, а згодом в Челябінську. Під час російської революції 1918 року втік з полону і дістався назад до Австрії. В часі тримісячної відпустки вписався на філософічний факультет у Львові і закінчивши один семестр, вернувся назад до полку і як хорунжий відійшов на італійський фронт, де застав його розпад Австрії і кінець Першої світової війни.

Вертаючись з італійського фронту, зорганізував в місті Люблянa, Каринтія, Український Відділ і з ним приїхав до Відня. Тут під командою сотника А. Кравса пізніше полковника УГА і команданта III-го Галицького Корпусу, виїхав з українською групою з Відня до Стрия, вступив до Галицької Армії і в рядах 8-ої Самбірської бриґади брав участь в боях з поляками, а з кінцем 1918 року під містечком Фельштин попав до польського полону. В полоні перебував в таборі інтернованих на Домбю коло Кракова, а при перевозі полонених до Вадовиць, втік до Чехо-Словаччини. Тут зголосився до команди Української бриґади УГА, яка в тому часі перебувала в таборі в Ліберці (Райхенберґ-Судети), відбув тут абітурієнтський торговельний курс і закінчив його іспитом 28-го червня 1921 року. Захопившись цією ділянкою, 10-го грудня 1921 року вписався на чеську техніку (Висока Торговельна Школа у Празі), де 15-го квітня 1924 року здав перший державний іспит, а 16-го листопада 1926-го року склав другий державний іспит з банківництва, з дипломом інженера комерції.

До Канади прибув у березні 1927 року. В тому часі почалася велика економічна криза і тому Покійний пробивався крізь свій життєвий шлях з великими труднощами. З початком мешкав у Монтреалі, а потім переїхав до Ню Йорку і тут провадив торговельне бюро (корабельні карти) свого свояка. Опісля повернувся до Монтреалю і звідси переїхав на працю до кооперативи в Енсовілі, Північне Онтаріо. У 1929 році прибув до Вінніпеґу, став діяльним членом Осідного Гуртка Української Стрілецької Громади, розвинувши діяльність у напрямі зорганізування кооперативи „Калина". Якийсь час працював у Фінляндській кооперативі в місті Тимінсі, як книговод. По році вертається знову до Вінніпеґу, згодом виїхав до міста Саскатуну, де в 1939 році зорганізував першу Українську Кредитову Спілку „Нова Громада". Осінню того ж року вернувся знову до Вінніпеґу і тут зорганізував ініціятивну групу однодумців, з якими довів до успішного заснування Української Кредитової Спілки „Карпатія" 16 лютого 1940 року.

У роках 1946-1948 був помічником і співредактором тижневика у Вінніпеґу „Новий Шлях". Коли взагалі наші кредитівки чим раз краще розвивалися, повернувся на постійну працю у цих кооперативах і тут працював до 30-го вересня 1974 року.

У тих часах він був допоміжним і дуже діяльним у кооперативнім русі: входив до Дирекції Союзу Кредитових Спілок Манітоби, а крім того переводив курси, як у кредитивці Північного Вінніпеґу, а на провінції у: Поплярфілді, Фішер Бренч, Сенди Лейку, Форт Віліямі і Трансконі. У Вінніпеґу допомагав оформити кредитівку „Дніпро" і „Степ". Зладив також до друку брошуру про кредитову кооперацію п. н.: „Де поміч для нас". У цей кооперативний рух вкладав свою душу і свій організаційний хист.

Сл. п. інж. Василь Топольницький, при заснуванні кредитової Спілки „Карпатія" розпоряджував 14-го лютого 1940 року дослівно 95 долярами і 50 центами. Сьогодні „Карпатія" міститься і власнім, великім, поверховім, модернім щойнозбудованім будинку, вартости пів мільйона долярів, а її оборотовий капітал, під умілим проводом управителя Івана Шкварчука, виносить 29 мільйонів.

За свою довголітню і успішну кооперативну діяльність сл. п. інж. Василь Топольницький одержав Шевченківську медалю, яку з його домовиною вкладено до його могили.

З початком 1975 року підупав на здоров'ю і довший час перебував у місцевій лічниці. Помер на 85-му році життя. Панахида і Заупокійна Служба Божа відбулася 10-го і 11-го листопада м. р. у катедрі свв. Володимира і Ольги, а тіло спочило на українському цвинтарі Всіх Святих. Добре зорганізованим похороном займалася дирекція „Карпатії" на чолі з енерґійним управителем Іваном Шкварчуком.

Дмитро Микитюк,
б. хорунжий УГА

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
УНСоюзу!

Виставка малярів Карпатської України

У 40-річчя проголошення самостійности Карпатської України, з радістю і піднесенням духа закарбовуємо дві дуже успішні імпрези.

Перша, це концерт у Народному домі при повнісінькій залі з успішною програмою і з очевидним задоволенням учасників.

Друга — і про неї тут ідеться — це гідна подиву і гордости за дійсність у показі виставки наших малярських талантів, синів Срібної землі. Не легко було повірити, що з цієї маленької частини України вийшло стільки образотворців. Коли говоримо про мистецтво — в цьому випадку про малярство — то ми дійсно Богом благословенна нація А не можна ж ні на момент забувати, що окупант нищив і нищить ці таланти всякими способами, щоб як не вбити, то принаймні припинити чи сповільнити розвій і розквіт української культури.

На виставці в Українському інституті було заступлених 21 мистців із 57-ма картинами. Теперішні власники цих образів — це звеличники малярства, які дорожать своїми артистами і цінять їхні твори, бо ці дають розраду серцю на чужині та піддержують їхню духову бадьорість. Закарпаття, це межова частина України, тому і не дивно, що прізвища мистців частенько неукраїнського звучання. Майже вся виставка — це олії, а тому, що частина з них мальована під большевицькою кормигою, то само собою — мусить переважати реалістичний підхід до стилістичного виконання. Однак, знаємо добре, що стиль можна завжди змінити, та є щось чого не можна ні навчитися, ні набути, а саме: кольор. Його то треба мати в глибині душі. І саме найцінніше в цій виставці — це той прекрасний світ найщирішої барвистости, якою сповнені вщерть серця українських малярів-закарпатців, і яку вони вилили на полотна своїх творів на велику радість і подив глядачів.

Зі старшого покоління найчільнішим представником Карпатської України, одноразовий Йосип Бокшай. Його речі, чи реалістичного напрямку на релігійні теми чи краєвиди, а теж і в імпресіоністичному стилі, — і ці останні зокрема — це вершини великого мистецтва. „Панорама Ужгороду" і „Теологічна семінарія — Ужгород" (зі збірки єпископа Михайла Дудика), що своїм ніжним кольоритом так і нагадує нашого Труша, це незабутні симфонії барв. Довгенько пригадуватимете ті синьо-рожеві і бузково-аметистові небеса.

Із живучих на перше місце бездискусійно вибивається Андрій Коцка. Його два портрети: „Гуцулка" чи радше: „Гуцулочка" і „Гуцулки" в імпресіоністичному характері, це безконкуренційні малюнки. На першому з них — гарненька білявка з чародійно зловленою стидливою усмішкою і цікавою зніяковілістю, яка ще більше прикрашує її та чинить тим приначнішим цей твір. Портрет кинений легкою рукою, делікатно; а звучання його пастелеве. Від нього не можна очей відірвати. Кольорит другого, безумовно унікальний: він то горить неперевершеними полум'яними цинобрами хусток і магічно-малиновими сіряками двох жіночих пів-постатей, що відважно дивлять ся на вас. Тут саме є майже ідеальний приклад, що можна бути страшенно яскравим і неймовірно чудовим: все то залежить від величини і глибини таланту.

А дальше звернете увагу на: „Церкву Володимира" з настроєвою даллю і на синявий: „Зимовий краєвид", А. Борецького. Жаркий кольорист — це Шуба. Праці його знаменує розмах і соняшна барвистість, проте тут і там є в нього і свої недоліки. Декого взяло за серце його: „Гуцульське весілля", бо тут обширність полотна і гра фарб. Проте в композиції картини виринають і деякі недомагання. Найкращий його це: „Василіянський манастир у Мукачеві". Замітно виступають на передній плян теж речі З. Шольтеса, як ось зимова; „ семінарія Ужгороду" чи: „Село надрікою". Переконливі: „Цвіти" Ґрунвальда. Не можете пройти не задержавшись біля: „Хати над рікою" І. Шутева. Веселять очі: „Закарпатські гори" Йордана; вони дещо декоративні, якби нашвидкоруч виконані, проте багаті соняшністю. „Осінь" Ф. Манайла — настроєва. Темно-зелений „Ліс" Михайла Тулика може дещо монотонний, але він у характері сюжету. Кілька картин Глюка, це щось між реалізмом і імпресіонізмом: „Верховина з хатами" ярка та подобається. А. Мартона: „Катедра в Ужгороді" міцна, а: „Пляжа на ріці Тисі" в сіро-зеленковому кольориті може не кожного переконає, однак — це річ цікава. В. Овсак пробує різних стилів; дещо виходить у нього ще не досить перетравлене, а дещо кольористично і вартісне. Йому потрібно ще більше часу. Е. Контратович виставив бездоганний: „Дім у підніжжя гір". Досить тяжкувато кладе мазки пензлем Гапак у: „Долині Тиси". Виїмково в притишеному тоні це Клечака: „Св. Кирило і Методій". Тут навіть є, чи забрив якось сюди і наш М. Бутович зі своїм характеристичним: „Заблукався у лісі". Крім оцих, є тут ще барвисті картини таких образотворців, як: Сабадаш („Гірська ріка"), Циберей, Ерделі.

Ці твори наших мистців — це пеан величній красі Карпатської України. Божця краса милує і чарує, вона не дає себе забути, та спонукує нас безугавно працювати для визволення нашої невмирущої Батьківщини, щоб ми знову повернулись до того соняшного закутка української землі.

Теодор Терен-Юськів

ДУМКИ ПІСЛЯ СЕСІЇ

(Закінчення зі стор. 2)

цію" совєтської імперії, а деякі навіть на співпрацю з московськими непередрішенцями.

Ідея та політика Української Народної Республіки завжди була й нині залишилася самостійницькою і непримиренною до ворога. Цим самим шляхом іде й найміцніший український політичний табор — ОУН-р, тому і співпраця між цими двома політичними чинниками нині логічна й конечна.

Чи ця співпраця в майбутньому затісниться? Таке пов'язання традиційного символу української державности з реальною й живущою політичною силою було б, на мою думку, корисне для одного й другого боку. Коли передумовою для прямої участи ОУН-р в УНРаді мало б бути пропорційне (не „паритетне", як тепер) представництво політичних сил у передпарляменті, то, знов же на мою думку, це не повинно б стати непоборною перешкодою. Адже вплив партійного сектора в УНРаді тепер досить невеликий, у порівнянні з громадським, і одній політичній групі, навіть найміцнішій, було б тяжко „змайоризувати" УНРаду. Залишається можливість встановлення й переведення вільного виборчого принципу (який, звичайно, дав би перемогу найсильнішому) — але ж у теперішніх умовах ця справа мусить уважатися питанням далекого майбутнього.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ
15-го ЛИПНЯ, 1979 Р.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 64 УНС, о год. 11-ій перед полуднем в залі церкви Св. Марії Washington St. Просимо прибути і вибрати дивідендові чеки.

Управа